

Consiliul pentru Prevenirea Torturii
(CpPT)

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita preventivă
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie a
Inspectoratului de Poliție Comrat,
în data de 8 mai 2018

Raportul a fost elaborat de către

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- **Ceslav PANICO,**
- **Svetlana DOLTU,**
- **Mihail GORINCIOI,**
- **Oxana GUMENNAIA**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul CpPT este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (UN OP CAT).

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII

La data de 8 mai 2018, între orele 12.40 – 14.30, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare CpPT) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Comrat.

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Ceslav Panico – membrul CpPT,
2. Svetlana Doltu – membra CpPT,
3. Mihail Gorincioi – membrul CpPT.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Izolatorul Inspectoratului de Poliție Comrat privind respectarea drepturilor persoanelor deținute în IDP Comrat, în vederea prevenirii torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

Izolatorul de detenție provizorie (IDP) a Inspectoratului de Poliție Comrat se află în incinta Inspectoratului de Poliție Comrat, în subsolul edificiului. Izolatorul dispune de 11 celule, dintre care sunt 3 funcționale. La momentul vizitei, 8 celule nu erau sigilate, majoritatea sunt folosite în calitate de depozite. De asemenea, în cadrul izolatorului sunt amplasate baia, curtea pentru plimbări a persoanelor deținute, blocul alimentar, cabinetul medical și o încăpere/cameră de întrevederi/vizite/audieri cu ofițerii de urmărire penală/procurori/avocați amplasată la intrarea în izolator.

În cadrul vizitei CpPT a purtat discuții cu Șeful serviciului management operațional, asistenta medicală, ofițerul de serviciu și gardienii de serviciu din cadrul IDP al Inspectoratului de Poliție Comrat. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către CpPT.

De asemenea, CpPT a solicitat informații generale despre instituție și problemele majore cu care se confruntă instituția și/sau persoanele reținute/arestate. O parte din informație a fost prezentată pe parcursul vizitei, iar restul urma a fi expediată prin email în cel mai scurt timp. Cu toate acestea după expirarea a 10 zile după desfășurarea vizitei, CpPT nu a receptionat informațiile solicitate aditional.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții Inspectoratului de Poliție Comrat, expuse de către reprezentanții Inspectoratului:

- Insuficiența bugetului lunar pentru achiziționarea carburanților destinat transportării persoanelor reținute/arestate în/din IDP Comrat. Fapt ce împiedică uneori și deținerea persoanelor în IDP Comrat pentru o perioadă de timp mai mare decât cel legal/necesar;
- Interacțiunea cu reprezentanții procuraturii din cadrul Procuraturii Comrat este dificilă la etapa de detenție a persoanelor pentru 72 de ore. Din relatările reprezentanților IP Comrat, uneori după reținerea persoanei și plasarea în IDP Comrat procurorii nu întreprind careva acțiuni procesuale/de ancheta cu persoanele reținute pe parcursul perioadei de timp de 72 de ore („nu lucrează” cu reținuții/preveniții);
- Neadmiterea de către Penitenciarul nr.5 Cahul a persoanelor reținute după ora 17.00 și în zilele de odihnă/sărbători.

În cadrul vizitei preventive, în izolator, erau plasate 3 persoane de sex masculin. 2 persoane într-o celulă destinată pentru detenția a 4 persoane, o persoană într-o celulă de o persoană. Total pentru perioada anului 2016 au fost deținute în IDP Comrat 151 de persoane (și efectuate 102 escortări), iar în 2017 – 97 de persoane (escortări – 112).

CpPT a avut acces neîngrădit la registrele existente, oficiile și încăperile solicitate a fi vizitate. În special, au fost vizitate/examinate:

Izolatorul de detenție provizorie:

- 3 celule funcționale,
- Celulele nefuncționale
- Camera de întrevederi/vizite/audieri (camera de anchetă),
- Curtea de plimbări,
- Blocul alimentar,
- Cabinetul medical,
- Baia.

1. Din discuțiile purtate cu reprezentanții IP Comrat, CpPT a identificat ***prezența constantă/frecventă a controalelor interne/inspecțiilor interne din cadrul IGP MAI.*** Acestea controale au mai mult ca scop verificarea condițiilor materiale de detenție în cadrul IDP Comrat. La fel, de către conducerea IP Comrat a fost relatată continuarea practicii de vizitare/verificare a IDP de către procuror, inclusiv discuții cu persoanele reținute.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

2. În cadrul vizitei, analizând registrele din cadrul Inspectoratului și discutând confidențial cu persoanele plasate în Izolator, **CpPT nu a întâlnit semne sau alegerii privind actele de tortură aplicate persoanelor reținute/parvenite/deținute în IDP Comrat.**

➤ ***CpPT reamintește colaboratorilor poliției și conducerii IP Comrat despre faptul că acțiunile de tortură, tratamentul inuman sau degradant sunt pedepsite conform art. 166¹ din Codul penal R.M.***

➤ ***CpPT, de asemenea, atrage atenția colaboratorilor poliției și personalului medical din cadrul IP Comrat că, Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale prevede obligativitatea polițiștilor, lucrătorilor medicali din cadrul IDP să întreprindă toate măsurile necesare indicate în Ordin, și în special să informeze imediat procuratura teritorială sau specializată privind maltratarile sau alte informații (plângeri, declarații) despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant admise în instituție sau în legătură cu serviciu.*** Neîndeplinirea prevederilor Ordinului atrage după sine răspunderea disciplinară, conform legislației.

3. Un aspect îngrijorător pentru CpPT este **deținerea persoanelor în Izolatorul de detenție preventivă/provizorie din IP Comrat mai mult de 72 de ore.**

Ca rezultat a analizei registrelor și în urma discuțiilor confidențiale cu persoanele deținute în IDP Comrat au fost identificate cazuri când persoanele erau deținute în IDP Comrat mai mult de 72 de ore (6,7 zile), chiar dacă a fost instituit arestul pentru un termen 30 de zile în privința persoanelor.

CpPT nu a putut identifica un motiv legal care a dus la prelungirea „de facto” a perioadei legate de 72 de ore de deținere în IDP Comrat a unelor persoane arestate deja, fiind evidentă problema asigurării cu combustibil pentru numărul necesar de escortări fără a “economisi” din contul micșorării numărului de transportări. În viziunea CpPT astfel de abordări/actiuni pot atrage după sine sancțiuni disciplinare pentru persoanele de răspundere.

CpPT a identificat *practica de deținere în IDP Comrat pentru o perioadă mai mare de o zi/câteva ore (uneori chiar câteva zile la rând, inclusiv și în perioada zilelor de odihnă) a persoanelor escortate de la penitenciare pentru participarea în procesul judecată sau în unele proceduri de urmărire penală.*

- *CpPT atrage atenția asupra faptului că IDP-urile nu sunt adaptate și prevăzute pentru deținerea persoanelor pentru o perioadă mai mare de 72 de ore, iar o detenție mai îndelungată în IDP-uri poate fi apreciat ca tratament inuman sau degradant. Conform Codului de executare a RM în Izolatoare de detenție preventivă sunt deținute numai persoanele reținute conform art. 166 CPP a RM, pe un termen maxim de 72 de ore de la reținere, ulterior persoanele în privința cărora este aplicat arestul preventiv, trebuie escortate pentru detenție în instituțiile penitenciare de tip semi-închis.*

Un aspect pozitiv ce urmează a fi menționat este că conducerea IP Comrat asigură documentarea rapidă a persoanelor reținute fără acte de identitate. În special, asigură elaborarea în decurs de câteva ore a Formei 09, pentru ca persoanele reținute să fie cât mai repede escortate la Penitenciarul nr. 5 Cahul.

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

4. **Accesul la avocat.** Conform relatărilor persoanelor deținute, atât la etapa de reținere, cât și pe parcursul reținerii/arestului au beneficiat de serviciile unui avocat. Au avut posibilitatea să discute confidențial și pot apela/chema avocatul în izolator fără careva impedimente. CpPT consideră accesul la un avocat drept o garanție fundamentală inclusiv împotriva torturii și altor rele tratamente. În acest sens va fi subliniat rolul fiecărui avocat întru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute atât prin oferirea unei asistențe calificate, cât și prin rolul activ de a contesta/denuța orice alegație de tortură, rele tratamente, degradante sau inumane. CpPT nu este sigur de faptul că atunci când avocații primesc careva informații sau identifică urme de violență pe corpul persoanelor reținute sesizează imediat procuratura raională.

Intrevederile/audierile au loc într-un cabinet separat din interiorul izolatorului, cabinet special destinat acestor activități procesuale și întrevederilor.

5. **Examinarea medicală.** Examinarea reținuților/deținuților se realizează în cabinetul medical, care este amplasat în subsol, la intrarea în izolatorului de detenție provizorie. Biroul este constituit dintr-o încăpere vopsită în culori întunecate, fără acces la lumină naturală și nu este asigurat cu lumină artificială de calitate bună, nu este asigurat cu apă – toate acestea nu oferă condiții adecvate unei activități medicale în condiții sigure. Astfel, nu se respectă ordinul MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre

instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție raional, care prevede componența punctului medical compus din cabinetul pentru examinare (12m²), cabinetul de proceduri (12m²) și WC (4m²), precum și dotarea lor cu echipamente și consumabile.

Totodată, s-a constatat practica de examinare medicală a reținuților în prezența polițistului, practică expres recomandată de a fi exclusă de recomandările Comitetului pentru Prevenirea Torturii (2011)¹. Acest fapt trezește îngrijorare privitor la posibilitatea documentării leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial. Astfel, confidențialitatea examinării medicale nu este respectată, în instituție nu există condiții pentru realizarea unei examinări medicale confidențiale, dar și de documentare a leziunilor corporale și pretinselor acte de tortură. Fișa medicală de examinare la plasarea în IDP conține rubrica de contrasemnare de către personalul nemedical care asistă la examinarea medicală, care este contrasemnata. Acest fapt reprezintă o înrăutățire a situației notificate de CPT în 2011, cind a fost menționat că *per ansamblu niciun indiciu de prezență a personalului de supraveghere sau escortă, nu apare în rubricile registrelor medicale consultate*.

Pentru fiecare nou venit se completează Fișa de examinare medicală la momentul reținerii persoanei plasate în detenție și la momentul eliberării, care se completează în două exemplare (una se anexează la dosarul personal a reținutului, alta se păstrează la felcer). Respectiv, în IDP Comrat se realizează Recomandarea CPT (2011) “orice persoană plasată în izolator obligator trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admerii acestuia și la momentul eliberării”.

În caz de constatare a leziunilor corporale, ultimele se consemnează în fișele de examinare medicală fără a fi incluse în Registru separat. La fel, descrierea leziunilor corporale nu întrunește aspectele necesare în vederea identificării pretinselor acte de tortură, precum și explicațiile persoanei reținute. La fel CpPT își exprimă îngrijorarea privind inacțiunile ulterioare constatării leziunilor corporale, fiind nerealizate prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin ordinul nr. 77 din 31.12.2013.

Pe parcursul anului 2018, au fost examinați medical 7 persoane nou-venite (ianuarie – 1 persoană, februarie – 3, la 22.03 – 3 persoane).

6. **Informarea rudelor/prietenilor.** Persoanele deținute au declarat că au avut posibilitatea, și reprezentanții inspectoratului au oferit această posibilitate, de a contacta/suna gratuit o rudă sau alte persoane apropiate. Însă, în astfel de cazuri nu este clar care este mecanismul/procedura de oferire posibilității de a informa (suna), dacă este contrasemnat undeva de către persoană a faptului informării sau refuzul persoanelor reținute de a se folosi despre acest drept.

Din discuțiile purtate cu persoanele reținute/deținute CpPT a constatat că la momentul reținerii persoanelor reținute li *s-au explicat drepturile sale dar nu aveau certitudine ce se va întâmpla mai departe cu ele* (unde vor fi transferați, cât timp vor sta în instituție). De asemenea, persoanelor reținute li s-au înmănat copia de pe procesul verbal unde pe partea verso sunt indicate drepturile persoanei reținute. Este de menționat faptul că informația în scris oferită persoanelor privind drepturile acestora este în Limba română

¹ Dacă, per ansamblu, *niciun indiciu de prezență a personalului de supraveghere sau escortă, nu apare în rubricile registrelor medicale consultate*, marea majoritate a persoanelor deținute intervievate au afirmat precum că, au fost examinate în prezența personalului care nu are nici o atribuție medicală sau de îngrijire. CPT-ul recomandă de a adopta noi instrucțiuni, în atenția ofițerilor de poliție și personalului medical, intervenând pe lângă persoanele reținute, precizând că orice examen medical trebuie să fie derulat în confidențialitate – cu excepția solicitării exprese a personalului medical interesat, în cazuri particulare – în afara prezenței personalului care nu au atribuții medicale sau de îngrijire.

și/sau rusă. Însă, la plasarea în izolator de detenție preventivă, persoanele reținute nu au primit de la colaboratorii poliției alte explicații scrise/verbale despre drepturile/obligățiile nemijlocite legate de perioada de reținere în izolator propriu-zis.

7. Din declarațiile reprezentanților inspectoratului persoanele deținute pot oricând adresa/depune plângeri la șeful inspectoratului sau prin intermediul șefului inspectoratului către procuror/ familie persoane apropiate. Cu toate acestea **CpPT nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor.**
8. Din considerentul că în izolator mereu este un reprezentant/persoana de gardă al inspectoratului, deținuții sunt în măsură să intre, în orice moment, în contact cu persoana de supraveghere în vederea solicitării de ajutor/inștiința avocatul/procurorul/medicul etc.

Izolatorul IP Comrat de asemenea dispune de echipament pentru supraveghere video în holurile izolatorului și la intrare în izolator. Cu toate acestea, **la momentul vizitei supravegherea video în holurile izolatorului și la intrare în izolator nu este funcțională** din motivul unor scurt-circuite ce s-au petrecut anterior în izolator.

CpPT atrage atenția la faptul că funcționalitatea unei supravegheri video în holurile izolatorului și la intrare în izolator, în special dacă la înregistrări au acces doar IGP sau reprezentanții procuraturii, este important în cotextul garanțiilor și investigațiilor împotriva torturii și altor rele tratamente. În sensul existenței unui mecanism de verificare (atât în format on-line, accesul ulterior la înregistrări) din partea persoanelor responsabile de verificare a locurilor de detenție.

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Per general Izolatorul de detenție provizorie din cadrul IP Comrat se află într-o stare nesatisfăcătoare.

9. Celulele

În urma monitorizării condițiilor de detenție din cele 3 celule practicabile, au fost observate următoarele:

- Standardul de suprafață (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană) nu este respectat. Chiar dacă în unele celule de detenție erau, de facto, un număr de persoane conform standardelor, numărul paturilor existente în celule era mult mai mare;
- Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială funcționează satisfăcător. Sistemului de aerisire artificială este funcțional, dar la momentul vizitei era deconectat. În una din celule se deținea o persoană bolnavă de tuberculoză, astfel sistemul de ventilare necesită să funcționeze continuu în vederea protejării sănătății deținuților și colaboratorilor;
- Celulele sunt iluminate natural nesatisfăcător, persoanele deținute în IDP nu au posibilitatea chiar și să citească la lumina zilei. Lumina artificială este insuficientă, atât din punct de vedere a numărului surselor de lumină, cât și ca intensitate;
- Paturile din celule și saltelele sunt într-o stare bună, dar cu regret lenjerie nu este asigurată;

- Deținuții au acces la apă menajeră în celule;
- Celulele dispun de veceu și lavuar delimitat de un prete de 1 metru. Veceul este deschis și nu asigură condiții decente și intimitate. În celulă persistă un miros specific neplăcut din cauza stării neigienice a veceului;
- Celulele sunt asigurate cu încălzire centralizată pe timp de iarnă.

10. **Alimentația reținuților.** În privința alimentației persoanelor plasate în Izolator, administrația izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi, și că zilnic. Persoana responsabilă, face comandă către agentul economic cu privire la numărul de porții.

Cu toate acestea, din relatările persoanelor deținute reiese că aceștea primesc hrană de o singură dată pe zi.

11. **Curtea de plimbare.** Spațiul pentru plimbarea deținuților este acceptabil, însă nu are acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă. Din spusele angajaților, reținuții au dreptul pentru o oră de plimbare în fiecare zi.

12. **Asistența medicală.**

În instituție este angajată o asistentă medicală (felcer) pe 1, 0 salariu, care activează din anul 2003. Instruiri cu referire la documentarea leziunilor corporale și pretinselor acte de tortură nu are. Zilnic, asistenta medicală examinează 100% deținuți aflați în IDP cu realizarea înscrierilor respective.

Registre medicale prezente:

1. Registru de vizită a reținuților în IDP
2. Registru stării sanitare în IDP
3. Registru de evidență a fișelor medicale
4. Registru de evidență a maladiilor infecțioase
5. Registru examinărilor medicale a reținuților în IDP

Alte registre, destinate înregistrării cazurilor de leziuni corporale/traumatisme/automutilări, și de declarare a grevei foamei nu sunt disponibile (lipsesc).

Persoanele reținute se pot adresa după asistență medicală prin intermediul personalului de supraveghere, care ulterior contactează telefonic medicul. Solicitățile de ajutor medical nu sunt înregistrate prin intermediul registrelor speciale, fapt ce nu oferă posibilitatea de analiză și evaluare a executării lor.

Pentru fiecare nou venit se completează Fișa de examinare medicală la momentul reținerii a persoanei plasate în detenție, care se completează în două exemplare (una se anexează la dosarul personal a reținutului, alta se păstrează la în cabinet). Fișa medicală de examinare la plasarea în IDP conține rubrica de contrasemnare de către personalul nemedical care asistă la examinarea medicală. Examinarea la ieșirea din IDP nu se efectuează. Respectiv, nu se realizează Recomandarea CPT (2011) "orice persoană plasată în izolator obligator trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admiterii acestuia și la momentul eliberării". Fișe medicale individuale (dosar medical) nu se perfectează, iar urmărirea istoricului bolii și/sau a asistenței medicale acordate în izolator este posibilă doar în baza Registrului vizitelor medicale în IDP.

În discuții cu supraveghetorii din IDP s-a constatat că aceștia nu cunosc despre regulile sigure de percheziții, noțiunea de set individual de percheziție și procedurile necesare de urmat în caz de lezare accidental în scopul prevenirii infectării cu tuberculoză, HIV și alte maladii cu transmitere prin sânge. Cu atât mai mult, că acest lucru este prevăzut și în Instrucțiunea metodică cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015. Persoana reținută în timpul comunicării îmbracă corect mască chirurgicală în vederea respectării controlului infecției. Tot odată, CpPT a observat că supraveghetorii la fel folosesc măști chirurgicale în vederea evitării molipsirii cu tuberculoză, fapt ce nu oferă siguranță necesară și contravine celor expuse în instrucțiune.

Preparate cu termen de valabilitate expirat nu au fost identificate. Cabinetul necesită dotare cu frigider pentru păstrarea unor medicamente, iar dulapurile – cu lăcăși pentru păstrarea sigură a documentației medicale. La fel, în instituție s-a constatat practica de atribuire personalului de supraveghere a rolului de distribuire a medicamentelor, fapt care necesită a fi exclus.

Deșeurile rezultate din activitatea medicală, contrar prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, sunt colectate nesigur², iar în instituție lipsesc proceduri de gestionare a lor. Punctul medical nu este asigurat cu sterilizator, autoclave, lămpi de cuarț sau alte dispozitive pentru sterilizare a spațiilor și instrumentelor medicale. Respectiv, nu se asigură siguranța manoperelor medicale și există riscuri pentru sănătatea reținuților.

Sistem de monitorizare și evaluare a problemelor de sănătate, date statistice în instituție nu există.

CONSTATĂRI:

1. CpPT a avut acces neîngrădit la oficiile, încăperile și registrele solicitate a fi vizitate/consultate;
2. Nu sunt actualizate panourile informative din cadrul inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute;
3. CpPT nu a întâlnit semne sau alegerii privind actele de tortură aplicate persoanelor reținute/parvenite/deținute în IDP Comrat;
4. Există practica folosită de către Inspectorat, când persoanele nou-venite sunt deținute în IDP mai mult de 72 de ore;
5. Există practica de deținere în IDP Comrat pentru o perioadă mai mare de o zi/câteva ore (uneori chiar câteva zile la rând, inclusiv și în perioada zilelor de odihnă) a persoanelor escortate de la penitenciare pentru participarea în judecată sau în unele proceduri de urmărire penală;
6. În cadrul izolatorului nu există un registrul unde ar fi indicate toate verificările planificate și cele inopinate în celule, Registrul scoaterelor din celulă, inclusiv prin indicarea motivelor care au determinat efectuarea controalelor inopinate sau scoaterea din celulă;
7. Registrele din cadrul Izolatorului nu sunt standartizate și nu sunt îndeplinite cu acuratețe;

² <http://lex.justice.md/md/368030/> Art. 55 (3) Împachetarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv a celor periculoase, se efectuează doar în ambalaj confecționat din materiale care permit eliminarea acestuia cu riscuri minime pentru mediu și sănătatea populației. Ambalajul în care se face colectarea și care vine în contact direct cu deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală este de unică folosință și se elimină o dată cu conținutul.

8. Persoanele reținute/deținute au posibilitatea de a contacta/suna gratuit o rudă sau alte persoane apropiate. Însă, în astfel de cazuri nu este clar care este mecanismul/procedura stabilită;
9. La momentul reținerii persoanelor reținute li se explică drepturile sale și li se înmânează copia de pe procesul verbal unde pe partea verso sunt indicate drepturile persoanei reținute. Însă, la plasarea în izolatorul de detenție preventivă, persoanele reținute nu primesc de la colaboratorii poliției alte explicații scrise/verbale despre drepturile/obligățiile nemijlocite legate de perioada de reținere în izolator propriu-zis;
10. La momentul vizitei supravegherea video în holurile izolatorului și la intrare în izolator nu este funcțională din motivul unor scurt-circuite ce s-au petrecut anterior în izolator;
11. Examinarea medicală la intrare și ieșirea din izolator se realizează de către felcerul instituției, iar în absența lui – de către serviciul 903;
12. Fișele medicale și Registrele de evidență a fișelor medicale prevăd rubrica de contrasemnare de către personalul medical prezent la examinare;
13. Confidențialitatea examinărilor medicale nu este asigurată, fiind realizate în prezența polițistului, pe coridorul izolatorului;
14. Majoritatea Registrelor medicale sunt nestandardizate, dar completate cu acurateță și regulat;
15. Registrul de leziuni traumatice nu este disponibil este disponibil;
16. Nu a fost constată/identifică în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mechanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor;
17. Standardul de suprafață (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană) nu este respectat;
18. Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială funcționează parțial;
19. Celulele nu sunt iluminate natural satisfăcător, persoanele deținute în IDP nu au posibilitatea chiar și să citească la lumina zilei; Lumina artificială este insuficientă, atât din punct de vedere a numărului surselor de lumină, cât și ca intensitate;
20. Reținuții/Deținuții nu sunt asigurați cu lenjerie de pat și seturi igienice (pentru bărbierit, pasta/periuțe de dinți, săpun) Saltelele sunt într-o stare nesatisfăcătoare;
21. Deținuților li se oferă alimentare caldă doar o singură dată în zi;
22. Instalațiile sanitare din celule nu corespund exigențelor sanitaro-igienice;
23. Persoanele reținute/deținute petrec timpul în aer liber 1 oră pe zi;
24. Confidențialitatea documentației medicale nu este asigurată;
25. Deșeurile rezultate din activitatea medicală nu sunt gestionate conform prevederilor legale;
26. În pofida existenței registrelor medicale, analiza statistică a domeniului medical nu se realizează.
27. Felcerul necesită instruire în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”);
28. Polițiștii din IDP nu cunosc despre prevederile *Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015.*

RECOMANDĂRI

1. Informarea colaboratorilor despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenire a Torturii;
2. Actualizarea panourilor informative din cadrul inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute;
3. Identificarea unor proceduri/mecanisme clare în cadrul izolatorului/Inspectoratului de Poliție Comrat privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor;
4. Asigurarea persoanelor reținute/deținute cu informații în scris despre drepturile de care dispune prin art. 64 din Codul de procedură penală, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa. Precum și explicarea drepturilor și obligațiile acestora, inclusiv pe perioada deținerii în izolator;
5. Excluderea cazurilor de deținere a persoanelor în incinta izolatorului de detenție provizorie mai mult de 72/48 de ore;
6. Excluderea practicii de deținere în IDP Comrat pentru o perioadă mai mare de o zi/câteva ore a persoanelor escortate de la penitenciare pentru participarea în judecată sau în unele proceduri de urmărire penală;
7. Asigurarea funcționalității a sistemelor de supraveghere video în holurile izolatorului și la intrare în izolator în cel mai scurt timp;
8. Asigurarea condițiilor materiale minime de detenție în Izolatorul Inspectoratului de Poliție Comrat, în special:
 - Reamenajarea paturilor în celule conform standardelor (7 m2 având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană/pat !); Chiar dacă unele paturi nu sunt folosite pentru dormit, ele trebuie să fie scoase din celule;
 - Delimitarea totală, de la podea până la tavan, a toaletelor din celule;
 - Asigurarea persoanelor deținute cu lenjerie de pat și seturi igienice (pentru bărbierit, pasta/periuțe de dinți, săpun);
 - Asigurarea celulelor cu iluminarea artificială suficientă, inclusiv pentru a citi;
 - Asigurarea alimentării de trei ori pe zi;
9. Identificarea soluțiilor privind posibilitatea amenajării unui acoperiș de protecție și a unor scaune sau bănci pe timp de ploaie/ninsori a persoanelor deținute în izolator, în siguranță;
10. Identificarea soluțiilor privind oferirea persoanelor reținute petrecerea la aer liber/plimbări mai mult de o oră pe zi;
11. Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii;
12. Asigurarea funcționalității (spațiilor necesare) punctului medical în corespundere cu Ordinul MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție rațional în vederea examinării medicale confidențiale.
13. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator;
14. Excluderea practicii de distribuire a medicamentelor de către polițiști.
15. Asigurarea respectării prevederilor Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013);

16. Asigurarea informării efectivului IDP despre prevederile Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015, inclusiv măsurile sigure de percheziție.
17. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator;
18. Asigurarea securității datelor personale cu caracter medical.
19. Asigurarea funcționalității (spațiilor necesare) punctului medical în corespundere cu Ordinul MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție rațional;
20. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, inclusiv elaborarea Planului instituțional de gestionare.

Data aprobării:

22 mai 2018

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT)

- Mihail Cotorobai, președintele Consiliului

- Maia Bănărescu, membră Consiliului

- Mihail Gorincioi, membru Consiliului

- Svetlana Doltu, membră Consiliului

- Ceslav Panico, membru Consiliului

- Oxana Gumennaia, membră Consiliului

